

Rojenica

Najstarejša zbirka duhovitosti na svetu, *Philogelos* oziroma *Smeholjub* iz pozne antike, ima marsikaj skupnega s sodobnimi knjigami šal – tudi to, da se na ta način nanizanih domislic bralec hitro naje. Ampak ena od uvodnih bodic, ki se posmehne svetu učenosti, je navkljub svoji očakovsko-hipsterski bradi skoraj dveh tisočletij še kar posrečena:

Σχολαστικὸς κολυμβᾶν βουλόμενος παρὰ μικρὸν ἐπνίγνῃ· ὤμοσεν οὖν μὴ ἄψασθαι ὕδατος, ἐὰν μὴ πρῶτον μάθῃ κολυμβᾶν.

Študent, ki je šel plavat, se je skoraj utopil; zato je prisegel, da se vode ne dotakne več, dokler se prej ne nauči plavati.

Revija *Clotho*, poimenovana po najmlajši izmed rojenic, po tisti, ki prede nit življenja, skuša vzpostaviti nov prostor, kjer bo mogoče ustvarjati, raziskovati in se pri tem učiti. Vendar po možnosti ne na način, iz katerega se norčuje *Philogelos*, torej ne od daleč, ne da bi se dotaknili vode. Spogleduje se s tistimi revijami na dobrih univerzah, kjer pomembno vlogo zaupajo študentom in kjer se najboljši med njimi učijo tako, da sprejemajo odgovornost za čisto konkretne zadolžitve – ne samo za uredniške, kjer od blizu spoznajo logiko recenzentskega sistema, temveč tudi za prevajalske in za znanstvene. Obstajajo fakultete, ki ta način sodelovanja razumejo celo kot osrednji del svojega poslanstva. Na Harvardu imajo denimo samo na tamkajšnji Pravni fakulteti kar petnajst znanstvenih revij, za katere z vso resnostjo skrbijo študenti. Toda tudi na manjših področjih, kot so klasični študiji, se model v zadnjih desetletjih vse bolj uveljavlja. *Archaeological Review from Cambridge*; pa *Eisodos – Zeitschrift für Antike Literatur und Theorie*; *Plêthos – Revista Discente de Estudos Sobre a Antiguidade e o Medievo*; *Diogenes* iz Birminghama, ki se posveča predvsem bizantinistiki; ter *Crossroads – An Interdisciplinary Journal for the Study of History, Philosophy, Religion and Classics*; in še vrsta drugih publikacij, veliko več jih je, kot je tu prostora, priča o tem, na kako mnogotere načine je mogoče radovednejšim študentom že na univerzi zastaviti izzive, ki so tako zelo prepleteni z naravo samega študija.

To so v odzivih izpostavili tudi sodelavci iz uredniškega odbora, zaradi katerega je revija že s svojo prvo številko postala motor povezovanja in sodelovanja. Ne le med tistimi oddelki na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki se posvečajo antiki, srednjemu veku in renesansi, ter med Fakulteto za arhitekturo, ki je pomagala z oblikovanjem, temveč tudi med drugimi slovenskimi univerzami, kot sta Maribor in Koper, ter univerzami v tujini. *Ab oriente ad occidentem*, od Ukrajine, Madžarske, Hrvaške in Avstrije do Češke, Poljske in Velike Britanije. V prihodnje si bomo prizadevali ta spekter še razširiti. Že prva številka tako prinaša besedilo češke raziskovalke Sylve Fischerove o Matiju Murku in njegovem vplivu na teorijo ustnega pesništva. In niz nepričakovanih najdb; ob urejanju se je izkazalo, da je Slovenski etnografski muzej pred nedavnim digitaliziral vrsto prelepih fotografij z Murkovih raziskovalnih odprav v začetku tridesetih. Nekaj jih je prijazno dovolil objaviti kot fotoesej, ki se zdaj prepleta z vsebino celotne številke.

Seveda pomeni tak projekt tudi nekaj tveganj in pasti. Med njimi sta skrb za kvaliteto objavljenih besedil ter za uredniško kontinuiteto. Ta zaradi razmeroma hitrega tempa, v kakršnem se v predavalnicah pojavljajo novi obrazi, ni samoumevna. V uredništvu smo zato za pomoč posebej hvaležni kolegicam in kolegom z *Medicinskih razgledov*, revije, ki študente v uredniško in raziskovalno delo uvaja že več kot pet desetletij. Glavna urednica Tjaša Gortnar in njeni sodelavci so si vzeli čas za zelo odkrito diskusijo o tem, kaj se je pri njihovem delu izkazalo učinkovito in kaj se ni. Uredniški priročnik, ki se je pri tem izoblikoval in ki so nam ga nesebično pokazali, nam je pomagal pri spopadanju z otroškimi boleznimi med urejanjem prve številke. Osnovno načelo, da je med zagotovili za kvaliteto na tej stopnji lahko predvsem sodelovanje med študenti in uveljavljenimi raziskovalci, bomo skušali preizkusiti tudi v humanistiki.

Skoraj bi lahko rekli, da k temu spodbuja tudi omenjeni *Philogelos*, ki je v grščini včasih mikavno dvorezen. Kdor se bo poglobil v izvornik, bo hitro ugotovil, da samostalnik iz zgornje šale, σχολαστικός, lahko res pomeni študenta, torej tistega, ki posluša predavanja (σχολαί). Lahko pa pomeni tudi tistega, ki predava.

David Movrin